

José Díaz i el problema nacional.

Article de Joan Comorera, publicat a *Nuestra Bandera*, Mèxic, any III, número extraordinari, juliol de 1942.

El 6 d'octubre de 1934 el poble de Catalunya s'aixecà contra el Govern filofeixista de Lerroux i Gil Robles. En la nit d'aquest dia gairebé tots els pobles de Catalunya proclamaren l'Estat Català, part integrant de la República espanyola. La Generalitat fou la dirigent oficial del moviment. El major volum de força organitzada i popular estava a mans de la Generalitat. L'Aliança Obrera, minada des de dintre per les provocacions troskistes, estava mancada de la força necessària per a prendre la direcció del moviment en el curs mateix de la lluita i sobretot en produir-se la caiguda vertical i fulminant de la Generalitat.

En poques hores la lluita, el moviment fou aixafat i milers i milers de revolucionaris foren empresonats. Amb ells el Govern de la Generalitat, amb l'excepció del traïdor Dencàs.

Aquest fracàs rotund, sense paral·lel en la història Revolucionària de Catalunya, donà origen, en realitat al Partit Socialista Unificat de Catalunya, la realització més fecunda i gloriosa del proletariat català. Molts dels que intervingueren en el moviment d'octubre ens adonarem que un dels factors fonamentals del fracàs era l'enorme dispersió ideològica i organitzativa de la classe obrera, més el grup troskista, dues centrals sindicals, més una gran quantitat de sindicats autònoms.

Des del moment mateix de la derrota començarem a treballar per la unificació dels partits obrers, per la formació del partit únic proletari de Catalunya, per l'expansió a fons de la UGT amb la perspectiva d'una fusió amb la CNT en el si d'una central sindical única. Empesos per la pròpia i amarga experiència i per la certesa de la pròpia responsabilitat en el fracàs del Moviment d'octubre, donarem principi als primers treballs unificadors. La comprensió d'aquesta necessitat històrica fou ràpida en cada un dels quatre partits obrers. No passà el mateix fora de Catalunya. Molts bons camarades actuals del PSUC plantejaren aquesta qüestió a dirigents màxims del PSOE i de la UGT amb resultats negatius. Anaren a plantejar-los un problema viu i els contestaren amb

la lletra morta d'Estatuts i Reglaments. Sols un partit espanyol compregué tot seguit el valor històric d'aquest corrent unificador; perquè havia fomentat, desenrotllat i sobre seu havia treballat amb anterioritat; fou el Partit Comunista i al seu cap el secretari general, el nostre benvolgut i inoblidable camarada José Díaz.

El document complert es pot consultar a l'Arxiu Massip (Joan Comorera) de la Biblioteca del Pavelló de la República de la Universitat de Barcelona.